



РІД НАШ КРАСИЙ, РІД ПРЕКРАСИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ЗАСНУВАННЯ
2002
ЖОВТЕНЬ
Число 10 (142)
КИЇВ 2013

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Кожного року першої неділі жовтня освітянська громадськість України і більшості країн СНД відзначають свято, до якого причетні всі громадяни – День працівників освіти.



УЧИТЕЛЬ – категорія вічна

Практично у кожного із нині сущих був перший учитель, який повів у загадкову країну Знань, де були не тільки ази науки, а й романтичні шкільні роки. Тоді до учнів приходять відчуття причетності до життя суспільства, закладаються зародки майбутньої поведінки Громадянина.

Після закінчення школи багатьом довелося опановувати професії у професійно-технічних училищах, технікумах, долати наукові вершини в інститутах чи університетах, продовжувати навчання в аспірантурі. І на кожному освітньо-науковому щаблі поряд був, є і буде наставник – учитель, який не тільки розкриває секрети знань, а й виховує. Адже для суспільства найважливішою професією є та, найменування якої найцінніше – Людина.

Завдання Учителя – прищепити кращі риси своїм вихованцям. Саме найменування педагог у перекладі зі старогрецької означає "провідник дитини". Дуже важливо, щоб учителі подавали учням приклади доброчесності, чесності не на словах, а своїми вчинками, адже молодші намагаються наслідувати старших.

Нині побутує поширена думка, що в освітянську сферу ідуть невдахи. Це помилка, бо невдахи після закінчення педагогічних вузів не ідуть у школу чи інший заклад освіти. Вони шукають інші сфери. Бо їхня мета не працювати і отримувати насолоду від результатів своєї роботи, а заробляти гроші на своє існування, у когось, можливо, навіть безбідне.

Справжній учитель бачить себе так, як говорить пісня одного англійського співака, приведу її по пам'яті: "Любов – це не те, що хочеш взяти взаємно, любов – це те, що віддаєш

сам". Таких учителів більшість. Звичайно, я не хотів би кинути тінь і на тих, хто в силу обставин змушений у 90-ті роки піти працювати на базар. Причин багато: спад народжуваності, скорочення кількості учнів, закриття шкіл, а головне – необхідність вижити, прогнати сім'ю.

І донині професія Вчителя не оцінена державою. А яка професія оцінена, крім депутата, урядовця, судді і прокурора? На кожному кроці вони нам розказують про те, як про нас дбають. Кажуть, що серед осіб, які вирішують долю країни і визначають наше благополуччя, одні "двійнички", які мстять учителям за свої шкільні невдачі.

Це невірно, бо є там і відмінники, які в першому класі добре опанували операції відніман-

Штрихи до портрета



Яскравий слід на землі,
Або десять років потому

До уваги передплатників!

Дорогий земляче! Якщо Ви хочете знати про роботу нашого дружного громадського об'єднання, про людей знаних і неповторних, якщо Ви маєте бажання не поривати родинних зв'язків із малою батьківщиною – передплатіть "Отчий поріг" самі і посприйте у цій справі серед друзів та знайомих. Наш передплатний індекс 37630. Газету можна передплатити у будь-якому поштовому відділенні.

ня і ділення, а через велику кількість учнів у класі у вчителки не було часу перевірити навиків додання і множення.

Але якби й захотіли наші керівники арифметично збільшити зарплати всім учителям, лікарям, міліціантам, аграріям, соцпрацівникам і т.д., нічого б з того не вийшло. Закони економіки неблаганні: для того, щоб ділити, треба спочатку створити. А якщо немає чого ділити, то спочатку кожний, хто має можливість, турбується про себе. Створювати багатства для всіх наші керівники не спішають, бо не вміють, адже в керівники ми обираємо тих, хто найкрасивіше говорить (найбільш "розкручених"), а не найрозумніших і найбільш вихованих. Та вини педагогів у цьому немає, бо вони навчали і виховували молодь для радянського суспільства, де панувала подвійна мораль, а нині запанувала потрійна мораль.

Отже, змінилася підходи у вихованні і навчанні. Дуже важливо врахувати це, щоб хоч би через сорок років, після 1991 року (за Мойсеєм) ми жили у багатому суспільстві і справдливій державі.

А поки що ми приймаємо слова вдячності за самовіддану щоденну працю і найкращі побажання миру, затишку вдома, наснаги в роботі, творчих успіхів і перемог, вдячних учнів, міцного здоров'я, оптимізму, здійснення найзаповітніших мрій, любові і терпіння...

Володимир ЛУЗАН,
голова Куликівського відділення,
відмінник освіти України

Діла добрих оновляться – діла злих загинуть.
Тарас ШЕВЧЕНКО

У ЖОВТНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

КОСЯНЕНКО Іван Омелянович – 85-ліття. Народився 15 жовтня 1928 року в Сосниці. Доросле життя почалося у 1941 році. Допомігав партизанам переправлятися ночами через річку Убідь. Був призваний в морську школу Дніпровської флотилії. Пізніше служив в 179 авіаційному полку, після звільнення в запас працював у різних науково-дослідних та проектних інститутах, зараз – голова наглядової ради Товариства військово-морського флоту України по створенню парку-меморіалу Дніпровської військової флотилії в м. Києві.

ШИДЛОВСКИЙ Анатолій Корнійович – 80-ліття. Народився 10 жовтня 1933 року в селі Веприк Бобровицького району.

Доктор технічних наук, професор, радник Президії НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України.

Нагороджений орденами "За заслуги" III ступеня, "Знак Пошани". Автор (співавтор) понад 500 наукових праць, зокрема близько 20 монографій, понад 170 винаходів і патентів, двох відкриттів.

САВЧЕНКО Леонід Іванович – 80-ліття. Народився 11 жовтня 1933 року в селі Пекарів Сосницького району. Працював на керівних посадах по нагляду за вибухопожежною безпекою на об'єктах підвищеної небезпеки у Держгіртехнагляді України. Ветеран праці.

Нагороджений орденом "Знак Пошани", Подякою Українського республіканського комітету захисту миру, знаком відмінника Міністерства хлібопродуктів СРСР, почесним знаком Комітету народного контролю СРСР.

ЛИТВИН Ольга Кузьмівна – 80-ліття. Народилася 18 жовтня 1933 року в селі Жуківка Куликівського району. Працювала доцентом історичного факультету Київського Національного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Кандидат історичних наук. Автор ряду наукових праць з вітчизняної історії, навчальних та методичних посібників.

МЕЛЬНИЧУК Василь Іванович – 75-річчя. Народився 5 жовтня 1938 року в селі Браниця Бобровицького району. Останнім часом працював водієм автобусного парку №7 КП "Київпаstrанс".

ЯКУБА Василь Іванович – 70-річчя. Народився 1 жовтня 1943 року в Прилуках. Працював спеціальним кореспондентом газети "М'ясна індустрія".

ЛЕБІДЬ Пелагея Іванівна – 70-річчя. Народилася 14 жовтня 1943 року в селі Авдіївка Сосницького району. Працювала завідувачем терапевтичним відділенням поліклініки №4 Святошинського району м. Києва.

Лікар I категорії. Член Українського товариства терапевтів і кардіологів.

КАШИЧ Михайло Олександрович – 70-річчя. Народився 31 жовтня 1943 року в селі Авдіївка Сосницького району. Останнім часом працював водієм автобусного парку №7 КП "Київпаstrанс". Активіст Сосницького відділення земляцтва. Нагороджений багатьма медалями та почесними грамотами.

ГУРИНЕНКО Ганна Павлівна – 65-річчя. Народилася 1 жовтня 1948 року в м. Остер Козелецького району.

ОЦУН Микола Петрович – 65-річчя. Народився 1 жовтня 1948 року в селі Соболівка Броварського району Київської області (батьки родом із Козелецького району). Служив у центральному апараті МВС України. Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС.

СОБОРА Анатолій Іванович – 65-річчя. Народився 2 жовтня 1948 року в селі Халимонове Бахмацького району. Пройшов життєвий шлях військового від рядового до генерала. Готував полк до бойових дій в Афганістані, вводив підрозділ наших миротворців до Косово й очолював контингент українських військових в Іраку.

Нині – заступник директора Національного музею архітектури і побуту України з будівництва і реставрації в с. Пирогове, генерал-лейтенант у відставці, голова Бахмацького відділення земляцтва.

ПОЛЬКА (ГЛЕЙ) Надія Степанівна – 60-річчя. Народилася 8 жовтня 1948 року в селі Старий Глибів Козелецького району.

ПУХКАЛ Олександр Григорович – 65-річчя. Народився 15 жовтня 1948 року в селі Пальчики Бахмацького району. Народний депутат України 3-го скликання.

Академік, доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник народної освіти. Один з організаторів Товариства "Чернігівське земляцтво", нині – почесний член Ради.

ЖАДЬКО Людмила Іванівна – 65-річчя. Народилася 19 жовтня 1948 року в селі Монастирище Ічнянського району. Працювала провідним бухгалтером "Автоводсервіс".

ЗАБІЯКА Іван Михайлович – 60-річчя. Народився 7 жовтня 1953 року в селі Українське Талалаївського району. Доцент кафедри соціальних комунікацій Інституту журналістики Київського Національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, член Національної Спілки журналістів України, лауреат Чернігівської обласної премії ім. М. Коцюбинського, заступник голови Прилуцького осередку по Талалаївському району.

МІХНО Ольга Андріївна – 60-річчя. Народилася 9 жовтня 1953 року в селі Волиця Борзнянського району. Працювала начальником відділу оцінки Фонду державного майна України по м. Києву.

ЕСИПЕНКО Дмитро Миколайович – 60-річчя. Народився 16 жовтня 1953 року в селі Рудня Сосницького району. Працює директором Українського центру духовної культури. Кандидат філологічних наук, заслужений працівник культури України, відзначений Почесним знаком Товариства "Чернігівське земляцтво".

ОЛЕШКО Віталій Миколайович – 60-річчя. Народився 2 жовтня 1953 року в селі Кобижча Бобровицького району. Працював заступником начальника Інституту підготовки слідчих та криміналістів Національної академії внутрішніх справ.

МАКСЮТА Микола Миколайович – 60-річчя. Народився 10 жовтня 1953 року в селі Заудайка Ічнянського району. Працював начальником управління по боротьбі з особливо тяжкими злочинами проти особи МВС України. Зараз – начальник аналітичного відділу ПАТ "Укрнафта".

МОРОЗ Валентина Миколаївна – 60-річчя. Народилася 18 жовтня 1953 року в селі Озеряни Бобровицького району. Працює завідувачем сектора апарату Верховної Ради України.

ПАНЧЕНКО Віра Миколаївна – 60-річчя. Народилася 18 жовтня 1953 року в селі Одинці Козелецького району. Працює начальником відділу з благоустрою управління житлово-комунального господарства в м. Біла Церква.

МАЛИШ Леонід Володимирович – 60-річчя. Народився 31 жовтня 1953 року в селі Нова Гуринівка Корюківського району. Працює секретарем Корюківської міської ради.

ХОМ'ЯК Валентина Іванівна – 55-річчя. Народилася 4 жовтня 1958 року в селі Мамекине Новгород-Сіверського району. Працює бухгалтером ТОВ ВТК "Каштан".

КОЧАН Валентина Миколаївна – 55-річчя. Народилася 14 жовтня 1958 року в селі Красностав Борзнянського району. Працювала педагогом. Автор збірки віршів.

КОРОТЕНКО Тетяна Михайлівна – 55-річчя. Народилася 20 жовтня 1958 року в селі Шаповалівка Борзнянського району. Працює начальником відділу управління праці та соціального захисту Дніпровської райдержадміністрації м. Києва.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.



Слово до земляків

Голові Варвинської районної державної адміністрації Петру Бакуменку. Голові Варвинської районної ради Володимиру Петренку.

Високоповажні і вельмишановні Петре Івановичу і Петре Петровичу! Маю високу честь і глибинну душевну потребу щиросердно вітати вас, а у вашій особі усіх славних трударів Варвинщини з нагоди 90-річчя утворення району. Відрізок часу 90 років не такий уже й великий в історичному вимірі, але так випало, що за минулий період відбулись буремні зміни і в суспільстві, і в житті громадян.

Утверджувався новий суспільно-політичний устрій. Відбудовувалося народне господарство, зростали добробут і культура громадян.

Моя свідомість чітко відтворює Варвинщину, якою вона була до Великої Вітчизняної війни і після неї. На моє дитинство випала нелегка доля. Ми росли, мужніли, загартовувались у складних умовах долання наслідків війни. І всі ці труднощі наш люд успішно переборов і пережив.

Після війни швидкими темпами відбудовувалося народне господарство, соціально-культурні заклади. Настав новий розквіт нашого краю: будувались школи, культурно-освітні заклади, колгоспи і радгоспи нарощували свою потужність.

Наш люд здобував грамоту, будував нове життя – щасливе і заможне.

Варвинська земля багата славними трударями. З довоєнних літ в моїй пам'яті чітко вимальовуються постаті талановитих керівників господарств з Антонівки, Світличного, Варви, Журавки.

Я вдячний долі, що народився і здобув середню освіту в Журавці. Школа дала мені надійні знання, щоб далі вчитись, рости і творчо, і практично.

Ми вчилися і ми відбудовували і розбудовували наше господарство. Моя пам'ять яскраво висвітлює постать Галини Федорчаченко, з якою навчались в одному класі і яка здобула звання Героя соціалістичної праці за розплід і вирощування свинопоголів'я.

І таких було багато. А наш район особливий. Населення його вирізняється м'якістю характеру, високою працездатністю і відчуттям честі і гідності перед суспільством і перед самим собою.

Було всяке в житті району. Був і такий час, коли вважалося, що цей район неперспективний, зайвий, і він був розформований. Але життя невдовзі підправило тих людей, ким було це зроблено і помилку було виправлено.

Зараз же, в час перебудови політичного ладу Варвинщина живе, працює, долає труднощі – виробляє хліб, цукрові буряки, виробляє продукти тваринництва, добуває з надр корисні копалини. Хоч, на мій погляд, слід було б більш бережно відноситись до того багатства, яке дарувала нам природа. І сьогодні, у час відзначення 90-річчя району, я маю високу честь поздоровити всіх моїх дорогих і рідних земляків з цим ювілеєм і побажати кожному з них здоров'я, щастя, благополуччя в ім'я розквіту незалежної, званої в світі щасливої України.

Володимир ЖЕЛІБА,
Надзвичайний і Повноважний Посол України



Ось і настала 70-а мирна осінь Чернігова. 21 вересня чернігівці святкували День свого рідного міста і день, коли назавжди скинуто ярмо фашистської чуми. Це дійсно свято зі сльозами на очах. І навіть дощ і вітер не зіпсували святкового настрою, великого свята для всіх нас.

За традицією на святкування прибули делегації з міст Росії, Білорусі, Латвії, Польщі, делегація ТОВ "Чернігівське земляцтво" у м. Києві. На знак знаменної дати від усіх делегацій громаді міста були вручені цінні подарунки.

До братської могили в центрі міста під звуки військового оркестру поклали квіти, а потім урочистою ходою всі учасники мітингу з площі попрямували до могили невідомого солдата. Біля підніжжя меморіалу Слави теплі слова на честь воїнів-визволителів пролунали від голови обласної державної адміністрації Володимира Хоменка, голови обласної ради Анатолія Мельника, міського голови Олександра Соколова.

Делегація Чернігівського земляцтва, яку очолив Володимир Пушкарьов, разом з іншими поклала квіти до могили невідомого солдата. А після цього у музично-драматичному театрі ім. Т.Г. Шевченка відбулось урочисте зібрання, з концертною програмою виступив Президентський духовий оркестр.

Із святом визволення чернігівців привітав Президент України Віктор Янукович.

Анатолій КОВАЛЬ



Улюбечі відбувся VI відкритий фестиваль традиційної слов'янської культури та бойових єдиноборств "Київська Русь", започаткований обласною державною адміністрацією в рамках відзначення 22-ї річниці незалежності України, присвячений 1025-річчю хрещення Київської Русі та 1030-річчю від дня народження Преподобного Антонія Печерського, головною метою якого є пропаганда історичних, культурно-мистецьких надбань Сіверського краю, народних художніх промислів, розвиток туризму, популяризація традиційних видів єдиноборств.

Вже кілька років поспіль у цих святкових заходах бере участь представницька делегація Ріпкинського відділення Чернігівського земляцтва. Цього разу прибули до земляків Алла Гуртова, Володимир Федяй, Володимир Пінчук, Сергій Граб, Надія Мурашко, Геннадій Петраньов, Михайло Волохін.

В програмі свята були виступи творчих колективів Чернігівщини та гостей фестивалю, клубів бойових єдиноборств, естрадних виконавців з Чернігівщини та Славутича, фаер-шоу та святковий феєрверк.

Під час проведення фестивалю діяла виставка-експозиція "Любеч стародавній", виставка-ярмарок "Містечко майстрів", виставка територіальних громад Ріпкинщини, дитячий театралізований ігровий майданчик, організована спортивно-розважальна програма для дітей та школярів, працювала святкова торгівля.

Від Ріпкинського відділення земляцтва шкільній команді Любецької ЗОШ, переможцю спортивних змагань з волейболу, було вручено перехідний кубок.

Транспорт для поїздки був люб'язно наданий Аллою Гуртовою.

Олександр ЛИТВИН,
Фото Володимира ПІНЧУКА

На гостину до бурштинового краю

Поїздка до Рівненської області, організована керівництвом МГО "Рівненське земляцтво" у рамках координаторства земляцтвами України у Києві, була проведена на високому організаційному рівні, насичена зустрічами з відомими і просто роботящими людьми, керівниками області і районів, відвідинами історичних пам'яток і величних муніципалітетів сучасності.

У складі делегації були представники майже всіх областей України.

Здавалось, сама природа благословила нашу поїздку, адже затяжні дощі, які впродовж кількох останніх днів панували на всій території України, припинилися на межі Житомирської і Рівненської областей і за 2 дні подорожування жодна дощова краплина не затьмарила настроїв подорожнім.

З розповідей людей, відвідин духовних святинь і музеїв, офіційної зустрічі з керівництвом області, розмов у трудових колективах представники з різних кутків України зрозуміли, що прикордонна область, яка за своє історичне минуле перебувала і під польською шляхтою, і під литовськими князями, у складі древньої Русі і під монголо-татарським ігом, зберегла притаманну українцям любов до землі і прагнення творити в ім'я майбутнього, щирість, мелодійність пісень, хлібосольну гостинність.

У розповідях людей відчувається любов до свого краю, гордість за те, що саме їх земля дала світові відомі імена. Це і Георгій Шарпак, відомий у світових колах як Жорж Шарпак, лауреат Нобелівської премії з фізики (1992) за розвиток нових детекторів елементарних частинок, винахід так званих "камер Шарпака". Це і один із чотирьох президентів України Леонід Кравчук. Це і Борис Возницький, відомий музеєзнавець, Герой України. Це і Улас Самчук, український Гомер, відома постать у літературі та суспільному житті.



Через Рівненщину проходив шлях Тараса Шевченка, який приїхав у край в осінню пору 1846 року і перебував там у складі археографічної комісії. Протягом цілого року жив тут Микола Костомаров, який працював учителем Рівненської чоловічої гімназії. У цій же гімназії історію викладав Пантелеймон Куліш. Бував тут і Михайло Драгоманов і багато-багато інших славетних людей.

Рівненщина подарувала Україні перший рукопис староукраїнською мовою – Пересопницьке Євангеліє (1561 рік), а ще через двадцять років з'явилося друковане видання Острозької Біблії.

Рівненщина – це і легендарне Берестечко, де відбувся найбільший на той час за чисельністю і найвагомий для становлення України, як держави, бій між військом Запорозьким під командуванням Богдана Хмельницького та союзним йому кримськотатарським військом Ісмаїла III Герая з одного боку та армією Речі Посполитої під командуванням Яна Казимира II з іншого.

Славиться Рівненщина і музеями, які створені майже у кожному населеному пункті та розкривають історичне минуле і славне сьогодення трударів поліського краю.

Керівники земляцтва щиро дякували господарям за теплий прийом і надану можливість заглянути в потаємні глибини історії цього чудового регіону.

Чернігівське земляцтво представляли його очільники Віктор Ткаченко і Тетяна Літошко.

Святослав ВАЩУК,
виконавчий директор МГО "Рівненське земляцтво"



Міністр,

Чернігівський район пишається багатьма відомими земляками. Микола Прокопович Компанець один із таких.

академік

Народився в сім'ї колгоспників у селі Смолин. Батько, Прокоп Андрійович, загинув на фронті. Мати, Уляна Гордіївна, загинула від рук місцевих бандитів. Опіку над осиротілим хлопцем взяли дід Гордій та баба Катерина разом з іншими представниками дружного роду Компанців. Його навчили любити землю, поважати працю, тому після Смолинської семирічки та Ковпитської середньої школи Микола вступив до Мелітопольського інституту механізації сільського господарства. Там здобув кваліфікацію інженера-механіка. Далі було наполегливе кар'єрне сходження аж до посади міністра хлібозаготівель УРСР та голови Державного комітету України з хлібопродуктів. Відданий патріот України і своєї малі батьківщини не приховує теплих почуттів до рідного села, до свого роду: "В Смолині я поховав бабусю. Двоюрідний брат загинув, то я 27 років їздив до тітки. Після неї залишилася хата. Продавати її було б гріх, я її відновив". Микола Прокопович жваво обговорює і охоче підтримує земляків у вирішенні багатьох питань, дякуючи йому у Смолині заасфальтовані вулиці, побудували дошкільний заклад та підприємство комунальних послуг, запрацювали кафе і лазня, відкриті магазини, газифікували село, на смолинських землях знову вирощують врожаї.

Нещодавно земляки щиро привітали його на смолинській землі. Начальник фонду комунального майна Чернігівської обласної ради Володимир Сидоренко вручив Почесну грамоту Чернігівської обласної ради та нагрудний знак, а начальник управління освіти Чернігівської міськради Володимир Купріяненко Подяку Чернігівського міського голови О. Соколова. На урочистому заході, присвяченому Дню незалежності України, 90-річчю Чернігівського району та відкритті алеї Героїв соціалістичної праці в селі Анисів голова Чернігівської райдержадміністрації Микола Ганжа в присутності всієї громади району привітав Миколу Прокоповича з днем народження та вручив Почесну грамоту.

Ганна АДРУГ-ДАРАГ,
секретар Чернігівської районної організації краєзнавців

НА ПОКЛИК

Відомо, що вся робота землярства практично виконується в районних відділеннях. Саме там, у низових колективах, втілюється генеральна лінія благочинства задля малої батьківщини, народжуються конкретні плани, оскільки в кожного киянина сіверського походження залишилося коріння роду в неповторному, найдорожчому куточку землі. Робиться це з різним успіхом у залежності від того, яку позицію займає актив відділення. Життя ж саме кличе удосконалювати роботу, знаходити такі реформи живого обопільно корисного спілкування, які дають найбільші результати. Про нове в діяльності Козелецького відділення, одного з найпопулярніших, і розповідає його керівник Володимир Саченко, людина високого державного авторитету, справжній патріот Козелеччини...

ЖИТТЯ

Як на мене, все починається з людей, особливо небайдужих, керованих ідеєю добра. Ось мені стало відомо з авторитетного джерела, що тільки на обліку МВС у Києві перебуває близько

трьох тисяч козельчан. Воно й зрозуміло – адже наш район розташований поблизу столиці. У самому земляцькому відділенні нашого людю теж 386 чоловік, різних за віком, професією, соціальним станом, партійними поглядами. Але всіх, як на мене, об'єднує любов до свого місця походження. Над ним витає дух славної історії, а ще неповторний запах родинного вогнища, який перемагає всі глобальні й місцеві напасті, ратний і трудовий подвиг кра-

щих людей різних епох. Про це, до речі, талановито написано і в красномовній книзі, яку ми вже зуміли видати й про яку писала наша газета. Та не буває епох для людей – є люди, які творять епоху. З цього погляду ми й дивимося на власну благочинну діяльність, шукаємо шляхи впливу на життя кожного населеного пункту не через владних посередників, а через тих, хто не відірвався від землі, хто їздить щодня не в мерседесі, а на велосипеді чи й пішки ходить. Тож ось уже кілька років поспіль ми й діємо безпосередньо через сільські ради, не забуваючи при цьому погоджувати свої найпомітніші акції з владою районної ланки.

Скажімо, ми розмітили свою діяльність на основні напрямки, призначили відповідальних із числа моїх заступників. За всю діяльність відділення відповідає в мою відсутність перший заступник Володимир Йовенко. За галузь охорони здоров'я несе відповідальність досвідчений медик, авторитетний у Києві Михайло Борисенко, якому, до речі, недавно виповнилося 75 років. Він регулярно буває на нарадах у Козелецьких та Остерських медиків і до тонкощів знає всі їхні потреби. Вивчивши їх, ми звернулися до уряду України й добилися виділення коштів на модернізацію районних лікарень. Так, минулого року козельчани отримали 670 тисяч гривень, остерці – 380 тисяч. Для обміну досвідом ми повезли медиків району в Переяслав-Хмельницький, де робота ведеться на високому рівні. Нині три головних лікарі

Козельця мають можливість регулярно спілкуватися з столичними колегами, підвищуючи власний досвід. Так, головний лікар районної дитячої лікарні Наталя Надточій знаходиться під творчою опікою заступника



головного лікаря лікарні імені П. Запорожця. Наші козельчани – головний лікар поліклініки МВС України, головний лікар Голосіївської райлікарні. І коли в районі безсилі надати допомогу пацієнтові, звідти телефонують лікарі до своїх колег у столицю і ті допомагають землякові вже в покращених умовах.

Другий напрямок роботи – освітня. Мій заступник Любов Лук'яненко налагодила тісну співпрацю з поважними киянами – проректором автодорожного інституту, проректором інституту харчової промисловості, деканами інших поважних вузів. Це дає можливість допомогти у вступі до них талановитих козельчанських випускників. Адже не секрет, що в нинішніх умовах не кожна талановита дитина, особливо сільська, самотужки здобуде вищу освіту та ще й за державний рахунок. А скільки зусиль витрачає Любов Іванівна для зміцнення контактів із просвітянами рідного району в школах! Адже не секрет, що безкінечні реформи при відсутності гідного фінансування поставили нашу освіту на край прірви, і тільки самовіддані педагоги ще утримують високу планку навчання.

Ближчим часом збираємо наших правоохоронців, яких очолює заступник начальника МВС Київщини полковник Григорій Розум. Таким чином будь-які судові чи інші правові справи козельчан знайдуть фахову підтримку. Тим більше, що у нас є потужний земляк Володимир Березан, якому нещодавно присвоїли звання генерала. Він нині

права рука міністра МВС України. Такі ж авторитетні земляки працюють і в судочинстві. Так, для прикладу, голова Голосіївського районного суду – вихідець із Козелеччини. І таких діячів можна назвати не один десяток.

Лідія Татарчук у нас відповідає за молодь. Не секрет, що ця проблема стоїть гостро і в інших відділеннях, без притоку свіжих енергійних сил ми просто приречені на самоліквідацію. Для зацікавлення в земляцькому середовищі ми збираємося застосувати чимало ефективних засобів. Скажімо, вирішили закуповувати квитки на концерти популярних артистів. І не просто вручати молодикам, а проводити серед них різноманітні конкурси, жеребкування. Щоб панував змагальний дух, щоб наші дівчата й хлопці відчували свою належність до великої земляцької родини. Тут же й організація патріотичної роботи в рідній стороні – взяти лишень сотні братських могил у селах, до яких часом не доходять руки влади. Та й участь у загальноземляцьких конкурсах теж має стати першочерговою.

А як важливо підтримати наших ветеранів!

Часом вони схожі на журавлів, які відлетіли у вирій до Києва, не залишивши по собі гнізд. Маю на увазі тих, у кого в селі нікого й нічого, крім рідних могил, не залишилося. Ми напружено домовляємося з головами сільських рад про тимчасове надання таким земельних ділянок під город. Я побував на засіданнях кількох сільських рад, і земельні ділянки були виділені. Як правило, нинішні сільські голови – люди відповідальні, ініціативні, з ними мож-

на вирішувати будь-які проблеми. Взяти хоча б Ольгу Скобу з Озерного. Людина високоосвічена, справжній патріот, для якої справи громади понад усе. І таких більшість, це, як на мене, надійне майбутнє країни, коли йдеться про державний курс на передачу повноти влади в регіони. В цьому нас підтримує й голова райради Володимир Пономаренко, й голова райдержадміністрації Леонід Мисливець, й керівники міст Козельця та Остра, для чого довелося побувати на сесії обох міськрад і вивчити коло їхніх проблем. В обох містах я нині не зайва людина. Є домовленість, що таким же чином будуть закріплені за сільськими радами мої заступники й активісти. Вони будуть не тільки вирішувати спільні питання в телефонному режимі, а й регулярно брати участь у засіданнях рад. Ми вже тісно контактуємо з сільськими радами Сираїв, Скрипчина, Данівки, Чемера, Хрещатого, уже згаданого Озерного. Там працюють люди золоті, мислячі по-державному.

Зрештою, ідей багато, і ми спільно впровадимо їх у життя.

А взагалі я часто думаю про перспективу земляцького руху і переконуюся, що він найблагородніший, бо об'єднує всіх людей довкола ідеї служіння рідній стороні. Ми ж єднаємо всіх заради блага народу, держави України, яка заслуговує на краще життя. Саме воно й кличе нас до роботи.

Володимир САЧЕНКО,
керівник Козелецького відділення

Мистецька



Святоково розпочався новий навчальний рік у Борзнянській загальноосвітній школі № 1. На стадіоні біля школи зібралися учні, їхні батьки, педагоги, шановні гості з Борзни, Чернігова, Києва.

– Досягайте нових знань, любіть свою землю і пишайтеся успіхами людей, що живуть на ній, утверджуйтеся у добрих справах, – із такими словами звернулася до учнів директор школи Зінаїда Москаленко. – Сьогодні на вас чекають дві цікаві події, до яких готувались кілька років, виношували їх у своїх планах. І нарешті ми можемо про них говорити – це відкриття у нашій школі картинної галереї імені Олександра Саєнка і краєзнавчого музею Борзнянщини.

Заступник голови Борзнянської районної державної адміністрації Віра Проскура дала високу оцінку результатам підготовки учнів у школі, побажала плідних успіхів у навчанні. Дмитро Іванов, головний редактор популярної чернігівської газети "Гарт", лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка привітав усіх присутніх своїми чудовими віршами. Ніна Саєнко говорила про важливу роль культури, мистецтва й духовності у формуванні сучасного покоління, про значення культурних осередків, зокрема, художньо-меморіального музею-садиби Олександра Саєнка та картинної галереї його імені у Борзни, в естетичному вихованні дітей та молоді, вивченні історії свого краю.

Після парадної лінійки відбулося урочисте відкриття картинної галереї, яка заснована художньо-меморіальним музеєм, Міжнародним благодійним фондом "Фонд Олександра Саєнка", загальноосвітньою середньою школою № 1 за підтримки Товариства "Чернігівське земляцтво". Галерея розміщена у просторому й світлому приміщенні школи, в експозиції представлено 20 мистецьких творів (мозаїки солом'яною, акварель, батик) видатного українського художника, його послідовників – доньки Ніни Саєнко та онуки Лесі Майданець, які продовжують самотній і неповторний шлях свого батька й діда у мистецтві, а також малюнки дітей-переможців Міжнародного конкурсу на кращий мистецький твір з нагоди 110-ї річниці від дня народження славного земляка, що відзначалась у 2009 році.

У галереї передбачається проведення уроків з мистецтва та народознавства, а також художні виставки творів сучасних українських художників, відбуватимуться зустрічі з діячами культури, майстер-класи з різних мистецьких технік.

Вперше перед присутніми було оголошено про старт Всеукраїнського конкурсу на кращий твір образотворчого мистецтва, присвяченого національному ювілею – 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка та вшануванню пам'яті видатного українського художника Олександра Саєнка до 115-ї річниці від дня його народження, підсумки якого будуть оголошені під час ювілейних урочистостей.

Після змістовної екскурсії, проведеної Зінаїдою Москаленко, урочистості продовжились у районному Будинку культури.

Ніна САЄНКО,
заслужений діяч мистецтв України

Бондарівці разом

Нещодавно на місці колишнього села Бондарі, де нині встановлена пам'ятна стела, зібралися його колишні мешканці, щоб відзначити сумну 55-у річницю від того дня, коли за вказівками партії та уряду, без згоди сільчан було виселено майже 600 дворів. Мітинг відкрив організатор зібрання Микола Юрченко. Грунтовне слово сказав перший заступник голови Козелецького осередку земляцтва Володимир Йовенко. Своїми спогадами поділились Іван Юрченко, Михайло Карпенко. Після офіційного спілкування стало зрозуміло, що мала батьківщина ніколи не буде забута, принаймні доти, доки живі люди, народжені на цій благословенній землі.

Микола та Іван ЮРЧЕНКИ



У Чернігівському районі в селі Анисів відбулось величне свято, в якому взяла участь багато людей з усього району.

Присутніх привітали народні депутати Владислав Атрошенко та Михайло Чечетов, голова Чернігівської райдержадміністрації Микола Ганжа, голова Чернігівської районної ради Михайло Литвин. Був відправлений молебен за Україну. Відбулося святокове вручення перших паспортів повнолітнім Чернігівського району та багато почесних нагород і подяк за сумлінну працю хліборобам, вчителям, лікарям, службовцям району.

Всі присутні мали можливість переглянути виставкові комплекси сільських громад, де представлялись матеріали і про своїх хліборобів-орденоносців. Віднині село над Десною прикрашають портрети дев'яти славних Героїв соціалістичної праці.

Алея розміщена в центрі села Анисів. Вона гармонійно ввійшла в комплекс меморіальних споруд, встановлених раніше, та доповнена декоративними ліхтарями і парковими лавами. До свята була підготовлена багата урочиста концертна програма. Всіх гостей частували караваями, виготовленими сільськими умільцями району. Бажаючі могли зайти до місцевої школи та ознайомитись з експозиціями краєзнавчого музею.

Тамара ПАЛАЖЧЕНКО



Вітчизняна війна справді Велика. Тому так і велелюдно, і урочисто відбуваються заходи з нагоди як Перемоги, так і визволення регіонів від німецько-фашистських загарбників. Цього року в Меморіалі-сквері Вічної Слави поруч із ветеранами було багато мешканців Прилук, району, гостей з Білорусі, Польщі, Росії.

Однією з центральних подій було відкриття пам'ятника на могилі воєначальника, вихідця з Білорусі Митрофана Зінковича, який визволяв Срібнянщину, Прилуччину і був смертельно поранений на берегах Дніпра.

Участь у святкуванні взяли й столичні земляки Іван Забіяка та Віктор Тищенко.

Олександр ГОРБАНЬ



Яскравий слід на землі, Або десять років потому

Саме так. Рівно десять років тому наш славетний земляк із села Веприк, що у Бровницькому районі, Анатолій Корнійович Шидловський відзначив свій дорослий ювілей.

Знаному академіку Української та Нью-Йоркської академії наук, віце-президенту НАН України, директору інституту електродинаміки, доктору технічних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки, лауреату Державної премії України та ще багатьох всіяких премій, орденів та почесних грамот тоді виповнилося 70 яскраво прожитих літ.

Анатолію Корнійовичу належить чимало винаходів і патентів. Він автор кількох наукових відкриттів. Зокрема, він відкрив новий напрямок зі створення обладнання, яке підвищує якість електричної енергії. На той час це було настільки гострою проблемою для всієї країни, що його інститут у цьому напрямку став провідним в усьому Союзі. А ще він домігся того, аби при інституті працювала вчена рада по захисту докторських і кандидатських дисертацій, щоб не їздити для цього на поклін до Москви.

Пізніше з його ініціативи та під його керівництвом було розроблено: «Енергетичну стратегію України на період до 2030 року і на подальшу перспективу».

Наша газета розповідала тоді про дитячі, юнацькі і зрілі роки ушлявленого земляка, про його сходження до вершин слави і науки, про батьків і про власну сім'ю, і навіть про те, що в приснопам'ятному 1933 році він вижив завдяки козі, яку хтось із родичів заховав від загартбницької більшовицької влади у льосі.

...І ось черговий ювілей знаменитого земляка. Анатолію Корнійовичу вже 80 поважних літ. І ми знову в його робочому кабінеті. Правда, кабінет уже не такий – менший і дуже просто обставлений, але на стіні, як і колись, портрет його учителя і наставника, попереднього директора інституту, професора Олександра Міляха. Та й господар кабінету вже не просто ди-

ректор, а з приставкою «почесний».

Відтепер його колишній кабінет, в якому він працював майже сорок років, і за цей час працівники інституту 17 разів нагороджувались Державними преміями в галузі науки і техніки, займає один з найкращих його учнів Олександр Васильович Кириленко.

Трохи розвантажив себе Анатолій Корнійович і в Академії наук. Змінив клопітку посаду віце-президента на спокійнішу – радника президії Академії наук. А коли залишав посаду директора, президент Б. Патон все допитував: «Ну що, чи хто тебе штовхає на те, щоб кинути свій злагоджений колектив, справу, якій віддав стільки років»? І він чистосердечно признався: Тамара Василівна Шидловська. Хоча свою роботу дружина не збирається залишати. Вона – доктор наук, відомий в Україні лікар отоларинголог. Доктори науки і обидві доньки. Старша Наталя – технічних, молодша Тетяна – медичних. Онука Анатолій – кандидат медичних наук, обіцяє стати найкращим хірургом.

Цікавимося: це ж коли збирається до сімейного гурту весь вчений люд, мабуть, тільки й розмов про науку?

– А ось і ні, – всміхається Анатолій Корнійович, – я категорично заборонив всілякі розмови на теми науки, техніки і медицини. Швидше говоримо про нові досягнення в галузі консервації ягід і помідорів з огірками, а про роботу – на роботі.

– Анатолію Корнійовичу, які за цей час відбулися цікаві події чи новини, що найбільше вразили Вас, припали до душі чи здивували?

– За час від ювілею до ювілею я встиг видати ще 10 монографій, підготувати кількох докторів і десятків кандидатів наук. Збагатився на двох правнуків – Миколку і Поліну. Я по зможу сил стараюсь бувати на земляцьких зібраннях. І то для мене найбільша радість – посидіти в колі земляків, поспілкуватися зі знайомими. Допомагав школі у Веприку – забезпечив технічним приладдям і літературою.

А найбільше мене непокоїть ставлення влади до науки та й до культури також. На словах «все добре, все вирішимо, допоможемо», а насправді – одні лише балачки.

Дивує мене й меркантилізм, дух наживи, що змушує деяких громадян все більше і більше гребти під себе. І звідки він взявся у наших людей?

Дивує дискусія з приводу, куди нам іти: в Європу чи в митний союз? Та були ми вже в тому союзі. Ми європейці і за місцем проживання, і за своїм менталітетом. А ви придивіться



до тих, хто за митний союз стоїть. Де їхні капітали? В Європі. І діти навчаються в Лондоні чи в Америці. І запасний аеродром у них з «хатинками» не в Росії.

– Анатолію Корнійовичу, на минулому ювілеї ви сказали, що хотілося б вже трохи відпочити від засідань, виступів, поїздок, зустрічей і ювілеїв, а взяти в руки рубанок і просто стругати соснову дошку, насолоджуючись духмяними пахощами пралісу і живиці. А то й робити гарненькі стільчики і дарувати їх друзям. Стільчики від академіка Шидловського. То як, вдалося здійснити омріяне?

– Наполовину, навіть трохи менше. Поменшало засідань, виступів, поїздок. Але роботи ще вистачає. І майструвати стільчики ще не навчився, хоча стругати соснову дошку інколи доводиться.

– Дякую Вам, Анатолію Корнійовичу, за розмову. Від себе і всього нашого земляцтва зичу Вам міцного здоров'я і багато щастя. А ще до наступного ювілею хочу замовити для земляцького офісу стільчика. Стільчика від академіка Шидловського.

– Дякую і вам. А стільчика таки обов'язково зроблю. Для земляків.

А ще хочу побажати нашому дорогому земляцтву добрих справ на благо розквіту рідної землі. Нехай нашому земляцькому роду ніколи не буде переводу.

Валентин АВДЄЄНКО



Легкий стукіт коліс електрички з Ніжина луною відгукнувся за річечкою Дівцею, що тихо голубіла в'юнкою стрічкою під лісом. Прошипівши гальмами, електричка зупинилася на залізничній платформі Червоні Партизани. Забрала людей. Пролунав сигнал – і, набираючи швидкість, помчала на Київ, залишаючи порожню платформу і будиночок залізничників, що стоїть впритул до колії, який до і після війни був блоком. Саме в ньому на світ з'явився Віктор Черненко, постом. Народ-первісток у подружжя Павла і Тетяни Черненків. Народження сина в нелегкий час війни, коли радянські війська стрімко звільняли рідну Україну від ворога, знаменувало близький кінець війни і початок мирного життя. В імені Віктор батьки вбачали неминучу Перемогу.

лося в ракетних військах стратегічного призначення Прикарпатського військового округу. Саме тут навчався сержант Черненко у вечірній партшколі при політвідділі дивізії. І саме тут вирішив поступити до Кронштадтської морехідної школи. Закінчивши успішно мореходку, проходив практику на Балтійському морі.

доводилося Віктору Черненку сходити на береги Норвегії, Німеччини, Гібралтару, Йємену, островів Маврикій, Мадагаскар, Сейшельських островів та багатьох інших країн. Екзотика заморських країв вражала моряка та водночас наводила ностальгію за рідною Україною, своїм мальовничим селом.

Після служби на флоті Віктор Павлович повертається в Україну. Працює на різних інженерно-керівних посадах в Інституті "Укрдіпрорічтранс", у складі експедицій на пошукових роботах. Тож довелося об'їздити майже всю європейську частину Росії, Прибалтику, Білорусь, Україну.

Жага до знань, до нового переповнювала Віктора Черненка. Працюючи, він закінчив Київський річковий технікум і Київський держуніверситет ім. Т.Г. Шевченка.

Його чесність, принципи, об'єктивність відіграли велику роль у призначенні його членом парткомісії по персональних справах Подільського райкому КПУ, який тоді очолював І.М. Салій. Глибоко вивчаючи справи, домігся зняття наклепів, звільнення від необгрунтованого, незаконного покарання з багатьох чесних членів партії.

З 1983 року Віктор Павлович Черненко працює начальником навчального центру водних шляхів та гідропоруд державного підприємства "Укрводшлях". Віддаючи свої знання і досвід, він домігся поліпшення роботи навчального центру, зміцнивши його матеріальну базу, створивши відповідальну і творчу атмосферу в колективі.

Його цілеспрямованість, вболівання за спільну справу, вміння згуртувати однодумців – чи не головні риси його характеру. Тож не дивно, що вкотре обирають Віктора Павловича головою Носівського відділення Чернігівського земляцтва. Він знаходить час і для сім'ї, і для роботи, і для земляцтва.

А ще Віктор Павлович опікується випуском колективної книги про земляків "Ми – з Носівщини", особисто відвідує ветеранів, вболіває за кожного земляка. Він встигає взяти участь у всіх заходах, які проводить Носівське відділення і Рада Чернігівського земляцтва. Дуже енергійний, ентузіазму. Тож земляцький штаб у надійних руках.

Вячеслав МИХАЙЛИШИН,
заступник голови
Носівського відділення

За земляцьким



штурвалом

Пишається Віктор Павлович своїм родом, коріння якого глибоко вросло в носівську землю. Батько, Павло Черненко, народився в с. Кам'янське Запорізької губернії (нині Дніпродзержинськ Дніпропетровської області), де його батьки були на заробітках. Працював на залізниці, деякий час у колгоспі. Довелося йому стати учасником Фінської військової кампанії. На початку Великої Вітчизняної війни потрапив у полон на станції Бобрик і перебував у Дарницькому концтаборі, звідкіля етапом був переправлений до концтабору в Польщі. У вересні 1942 року тікає з полону. Оклигавши, подався до партизанського з'єднання "За Батьківщину" під командуванням І.М. Бовкуна. Отримавши завдання збирати інформацію про рух ворожої техніки та живої сили, влаштувався обхідником на залізницю. Після війни працював стрілочником в Дарниці і на Києві-товарному.

Мати, Тетяна Павлівна (дівоче прізвище Шевченко), народилася в сім'ї лісника. Теж брала участь у партизанському русі: збирала інформацію про рух поїздів на дільниці Ніжин-Київ, допомагала у підриві залізничної колії та ворожих поїздів.

Успадкувавши найкращі батьківські риси, Віктор Павлович стійко сприймав і вперто долав життєві дороги, попри всілякі труднощі, без сторонньої допомоги. Закінчивши середню школу, працював підсобним робітником на будівництві в Дарницькій дистанції шляху, водієм електро- та автотранспорту на складі Південно-Західної залізниці в Києві.

У грудні 1961 року всім селом проводжали Віктора до армії. Служити дове-

Як відомо, море сильних любить. І це довів молодий моряк у складних умовах, коли відразу по закінченні морехідної школи доля закинула його у складі екіпажу на проводку підводних човнів для поповнення групи бойових кораблів у Середземному морі. Довелося служити на океанографічному судні "Глобус", а пізніше на флотській "домівці" – експедиційно-океанографічному судні "Василий Головин", яке на той час було високотехнічно оснащене і рівень збору ним інформації у світовому океані, космосі й на землі був надзвичайно високим.

Найяскравіші спогади Віктора Павловича пов'язані з виконанням в 1968 році державного завдання по виявленню в Індійському океані й підняттю на судно супутника "Зонд-5".

Знаходячись постійно в експедиціях,

Мої стосунки з Іваном Забіякою мають кілька східців до поглиблення й вивищення наших особистих взаємин та зацікавлень. Спочатку про мене розповіла Іванові Михайловичу його дружина, зазначивши, що я його землячка.

САМ СЕБЕ СТВОРИВ



А потім ми зустрілися на загальних зборах Чернігівського земляцтва. Назустріч мені йшов середнього зросту чоловік з наплічною сумкою, був при краватці, час від часу поправляв густу чорну чуприну.

Як сьогодні, переді мною картина, оповита дивовижною добротою і теплою аурою довіри і небагатослів'я. Заворожував знаннями, ерудицією, які, мов коваль, щодня при вогні у кузні виробляв собі сам, гасячи спрагу пізнання тільки одним бальзамом – роботою, важкою, щоденною, зате усвідомленою до відчуття щастя.

Ближче познайомившись, іноді дивуюся, як його вистачає на все і на всіх: тут чийсь ювілей або й черговий день народження, там імпреза чи творча зустріч із заїжджими колегами, ще десь треба схилити голову над чиймось прахом, аби не поріс безпам'ятством; часом треба мати слово на конференції; а ще ж – і чи не найперше – слід вчасно стати за кафедру перед студентством, бо то цвіт завтрашнього культурно-освітницького саду; а колись же треба знайти бодай хвилину та погомоніти з сином – у нього теж свій світ!

Як побільшити чи подовжити оте людське земне "я", аби його вистачило на усілякі мирські "треби", щоби тебе стало на ошасливлення багатьох, на приємне здивування якщо не всіх, то принаймні тих, хто тебе розуміє, чия праця суголосна з твоєю.

Хоча непросто, нелегко, але Іванові Михайловичу це до снаги, бо генно всопав у свою працезиловість земну дилему: або ти живеш повнокровно, з розкриллям духу, або ж скнієш думкою і полишаєш після ходьби хіба що слабкі відбитки. Але ні, Іван Забіяка залишає глибокі знакові сліди: вперше в Україні дослідив епістолярну спадщину відомого українського журналіста, фольклориста, етнографа, мистецтвознавця, літературного критика, перекладача Василя Горленка і видав монографію

"Епістолярна спадщина Василя Горленка", на газетних шпальтах від міських, обласних видань аж до столичних рясніє його письмо невеликими текстами; започаткував наукові читання, присвячені викладачам інституту журналістики Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, які відійшли за межу і які ще працюють, підготував і видав 18 випусків. Він глибоко залюблений у рідне українське слово, що спонукало його до обґрунтування нового напрямку у мовознавстві – космолінгвістики.

На його переконання, "кожна мова, яка існує чи існувала на земній кулі, – не соціальне явище, що безпосередньо стосується людей, народу, нації, етносу, – а насамперед, всесвітнє, космічне. Кожна мова світу має свою територію. Мова народу як молитва, що діє лише тоді, коли нею промовляють". Іван Михайлович дивує нас не лише своїми виступами (традиційно 9 листопада він виступає на Всеукраїнській науково-практичній конференції "Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі", – це ще одна сходишка нашої співпраці), а й великим чуттям слова – ваговитого, літературного, продуманого, насиченого, що проникає в саму душу.

Іван Михайлович займається й проблемами формування професійної мовної особистості. Ним підготовлено і видано кілька словників, зокрема "Тлумачний словник української мови" на 50 тисяч слів, "Російсько-український, українсько-російський словник. Фразеологізми", "Світ фразеологізмів". Іван Михайлович є співупорядником реєстру журналістикознавчих термінів (понад 11 тисяч одиниць), ініціатором створення страхових копій періодичних рідкісних видань та архівних документів (оцифровано журнал "Киевская старина" 1882–1906 pp), "Україна" (1907–1932), "Україна. Париж" (1949–1953 pp), "Малороссийский родословник" (5 т.), "Родо-

словная книга Черниговского дворянства" (2 т.).

Іван Михайлович – це той рідкісний тип журналіста, педагога, чия життєвою і професійною релігією стала українська книга. Його однаковою мірою цікавить історія України, педагогіка, психологія, українська література і мова, журналістика, приваблюють оригінальні теорії та сенсації, він пожадливо колекціонує все, що вражає своєю неймовірністю, те, що несе в собі трем незбагненої таїни.

Отаким імператив і веде його по життю. Коли здибаюся з земляком, якимось по-особливому більшою душею: уже потім, коли розійдемося, я розкочую тасьму нашої розмови і радію: на правду, яка особистість мій земляк, світлий думками і справою.

Іван Михайлович переконаний, що людина, аби гідно виконати своє призначення, ніколи не повинна розривати духовних зв'язків зі своїм народом і рідним краєм. Щороку весною він їде до батьківської хати на Чернігівщину, де до зомого поту трудиться, щоби зберегти рідне, що дає енергію, насагу, заспокоює, урівноважує. Тішиться тим, що виродить хороший урожай, бо сам робить органічне підживлення.

Бог його й цим нагородив та, певно, найвищою небесною нагородою Івана Михайловича є дана Богом світла відкрита душа, непересічний талант, гречність, глибока людяність, щира доброзичливість, велика працездатність, постійна готовність прийти на допомогу ближньому, уміння спілкуватися. Розумію, усі чесноти до снаги небагатьом.

Світлана ШЕВЧУК,
професор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова



ПАТРІАРХ людської доброти

*Я народився на святій землі,
У Каневі, де і Дніпро, і кручі,
Де спить Тарас – Кобзар наш
невмирущий,
Де мов хрестились радіщі й жалі
Моєї дорогої України,
А я її кровиночка, дитина
Отих гаїв, ярів, садів, ланів.
Я народився у жовтєву ніч,
У тридцять третім...
Під Святу Покрову,
І мати з Богом віч-на-віч розмову
Вела, аби одвів нападні прічі
Од мене – її першенького сина,
А їй в вікно всміхалася калина,
Молилась Мати у осінню ніч,
Щоб я здоровим і щасливим ріс,
Взяв сили від землі і Борисфена,
Щоб доля пригорнулася до мене
І в честь Дніпрову нарекли – Борис.*

Так український архівіст, історик, журналіст, державний і громадський діяч, заслужений працівник культури України Борис Васильович Іваненко написав у вірші "Сам собі" десять років тому, до свого 70-літнього ювілею, щоб потім впродовж святкової семиденки знайомити чисельних гостей з черговим поетичним твором – цього разу автобіографічним.

У жовтні (бо народився під Святу Покрову, а в метриках записали – 20) поточного року виповнюється 80 років від дня його народження.

Хоч народився Борис Васильович на благословенній Шевченківській землі, але дитинство і юність провів на Чернігівщині, а потім в області тривалий час відпрацював після закінчення історико-філософського фа-

культету Київського держуніверситету імені Тараса Шевченка. На берегах зачарованої Десни, у Сосниці, де квітував дивовижний талант Олександра Петровича Довженка, народилася та виросла його мати – Надія Миколаївна Довженко, родичка славетного письменника і кінорежисера.

З народженням Борис Іваненко, вдихнувши дух невмирущого Кобзаря та отримавши довженківські гени, увібрав у себе щире любов до України, Чернігівщини та маминої Сосниці, а в зрілому віці висловився про неї в поетичних рядках, в тому числі у вірші "Мамина Сосниця":

*Сосниця – чарів розкошниця,
Рай квітування зела,
Нашого роду сотворниця,
Ти ж бо нам матір дала...*

Саме в Сосниці сім'я Довженків – Іваненків багато днів окупаційного лихоліття переживала, рятуючись від німецького арешту після зрадницько-

го доносу на них. Адже батько, Василь Павлович, був офіцером Червоної армії. Та ще й політруком!

На відміну від тих людей, що донесли окупантам на вчительську сім'ю, Борис Васильович все своє життя творив добро.

Вдячні сосничани пам'ятають про особистий внесок Бориса Іваненка в створення літературно-меморіального музею Олександра Довженка, який відкрито в 1960 р., відновлення Сосницького району в 1965 р., а також в ухваленні рішень щодо будівництва на батьківщині геніального митця нового кінотеатру в 1979 р. За клопотанням київських земляків експертна рада Сосницької районної ради 1 липня 2013 року підтримала пропозицію щодо присвоєння імені Бориса Іваненка одній з вулиць Сосниці. Селищний голова Віктор Гординський розділяє думку, що ім'я Бориса Іваненка повинна носити саме та вулиця, на якій Довженки-Іваненки багато днів воєнного лихоліття переживали в Сосниці, в кормокухні, що була розташована за будинком відпочинку. Важлива деталь у долі сім'ї Бориса Васильовича окупаційного періоду – тоді сосничани їх не зрадили. Як буде з наданням вулиці імені того, якого врятували у роки війни? Найближчим часом селищна рада своїм рішенням відповість на це питання. Адже вулиця, маючи нову назву, повинна мати ще й оновлений вигляд. Районна та селищна ради вже працюють над проблемою ремонту вулиць із застосуванням сучасних технологій, що дозволяють значно скоротити витрати коштів на цю важливу справу.

Тим часом, доки вирішуються паперові справи у селищній раді, в Сосницькому краєзнавчому музеї імені Юрія Виноградського монтується експозиція, присвячена Борису Іваненку. Відвідувачі повинні знати, хто відстоював відновлення Сосницького району, щоб колись повітове місто Сосниця не перетворилося в звичайне селище на зразок Понорниці, Холмів та інших.

У ході підготовки заходів щодо по-



дальшого вшанування пам'яті Бориса Іваненка мені довелося спілкуватися з багатьма, в тому числі з радянським і українським політичним діячем, дипломатом Володимиром Желібою. Володимир Іванович хоч і був тяжко хворий, але погодився поділитися щирими спогадами про Бориса Васильовича, з яким фактично познайомився ще до народження – на вчительських курсах мам – педагогів.

Він також підтвердив факти постійного піклування Бориса Іваненка про економічний і соціально-культурний розвиток Чернігівщини та Сосницького району, які той реалізовував не тільки за своїм службовим становищем, а ще й використовуючи багаторічні дружні стосунки не тільки з самим Володимиром Івановичем, який працював інструктором, консультантом відділу організаційно-партійної роботи, інспектором ЦК КПУ в 1963–1971 рр., секретарем Чернігівського обкому КПУ з сільського господарства в 1973–1980 рр., а й з Миколою Момотенком – Головою Українського республіканського об'єднання "Укр-сільгосптехніка", Головою Державного комітету Української РСР з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства в 1970–1981 рр., Віктором Філоненком – головою Чернігівського облівигоконкому в 1973–1981 рр., Головою Державного комітету Української РСР з виробничо-технічного забезпечення сільського господарства в 1981–1985 рр., Леонідом Палажченком – першим секретарем Чернігівського обкому КПУ в 1984–1990 рр. та багатьма іншими.

Володимир Іванович з радістю вислухав моє повідомлення про наміри сосничан та схвально їх оцінив. "Борис Васильович заслужив таке вшанування, а сосничани молодці, що не забули про його добрі справи" – такими словами він завершив розмову.

Вчені доводять, що такого поняття, як людська доброта, не існує. На їх думку – усім керує вигода.

А скільки добрих справ звершив Борис Іваненко, будучи тривалий час виконавчим директором нашого земляцтва! Його сердечність зігривала наш великий колектив.

Впродовж тривалого відрізка часу мені довелося постійно спілкуватися з Борисом Васильовичем, з його друзями, колегами по роботі, земляками. Аналізуючи отриману від спілкування



інформацію, було легко зробити висновки, що він людина надзвичайної доброти та дуже важко помітити отримання ним якоїсь вигоди від добрих вчинків.

Диригент, композитор, професор, народний артист України, лауреат Державної премії імені Тараса Шевченка, художній керівник Національного академічного оркестру народних інструментів України Віктор Гуцал в інтерв'ю кореспонденту газети "Молодь України" (випуск від 03.08.2012 р. – прим. авт.) зізнався:

"...і з 1969 по 1984 рік у мене була перерва. Відтак запрацював у іншому оркестрі – на радіо. Борис Васильович Іваненко, який очолював Республіканський радіокомітет, прекрас-

добре орієнтувалися в питаннях! Отож, мене звільнили, й це було найменшим покаранням як на ті часи.

Тому дуже вдячний Борису Васильовичу за надану роботу на Республіканському радіо. Там також чимало вдалося зробити, відтак перейшов до Київського оркестру народних інструментів при столичній мерії. З 1984 року – художній керівник і головний диригент Національного академічного оркестру народних інструментів. Цей період уже позначився подихом тодішньої перебудови, тож об'їздили всю тодішню одну шосту планети, а ще – чимало зарубіжних країн. І це було для нас дуже важливим моментом, адже несли національну культуру в інші світи."

Яку вигоду з цього доброго вчинку отримав Борис Іваненко? Вигоду отримала Україна, бо її національну культуру понесли в інші світи.

А скільки доброзичливих ямбів він подарував землякам, архівно-мулюдові та іншим?

Напрошується висновки – вчені можуть помилятися по відношенню до людей такого складу доброти, як Борис Васильович.

І дуже хотілося б на сторінках газет, в чисельних автобіографіч-



на людина, взяв мене на роботу. Я йому за це дуже вдячний, адже ситуація була дуже серйозна. Приміром, тоді працівники органів держбезпеки питали мене, чому ваш марш запорожців співзвучний у деяких місцях з піснями й мелодіями повстанських пісень УПА? Я намагався пояснити, що музика складається всього з кількох нот, отож, як може не збігатися якась дешиця, але цей факт засвідчує, що вони й це глибоко вивчали й

них томах прочитати зізнання багатьох відомих українців подібні тому, яке щиро зробив Віктор Гуцал, щоб вулиця з іменем Бориса Іваненка з'явилася не тільки в Сосниці, а й у селі Гурбинці на Срібнянщині, яке для нього було таким же рідним, як і мамина Сосниця. Адже по людській доброті Борис Васильович ще за життя був патріархом.

Олексій ОРЕХОВИЧ,
голова Сосницького відділення



ГЕТЬМАН

Кожен народ свято береже пам'ять про своїх героїв, які віддали життя ради того, щоб здобути волю та незалежність для своєї Вітчизни. Маємо немало таких легендарних постатей і ми, українці. Та, на жаль, про деяких з них ми зовсім забули. Зокрема, викинули з нашого минулого навіть згадку про гетьмана Степана Остряницю, який очолював національно-визвольну боротьбу українського народу проти польської шляхти у березні 1638 року, яка ввійшла в історію України як Острянинова війна.

із Остра

Обезглавлення та почетвертування у Варшаві керівників Павлюково-го повстання та розвішані на палях по Україні порубані їхні тіла приголомшили запорожців. І не випадково вони замість Дмитра Гуні, незважаючи на те, що він користувався великим авторитетом серед козацтва за свій розум і кмітливість, обрали на початку березня своїм гетьманом молодого ніжинського полковника Степана Остряницю із міста Остер на Чернігівщині, батько та брат котрого стали жертвами чергового шляхетського терору.

За велінням польського коронного гетьмана Станіслава Конєцпольського Самуїл Мелецький на початку березня 1638 року вирушив із Крилова з загоном жовнірів та 4 тисячами реєстрових козаків до Запорозької Січі. Таким чином, реєстрові козаки повинні були воювати проти запорожців, тобто своїх учорашніх побратимів.

Мелецький спробував, як пише в листі до Станіслава Потоцького, вступити "у війну з козаками". І за його власним свідченням, ледве лишився в живих. І не тільки Мелецький змушений був тікати від гніву та військової сили запорожців. Збереглися документи і про розгром козаками загону Самуїла Лаша у березні місяці.

Отже, ми маємо документальне підтвердження того, що Острянинова війна почалася не в травні і навіть не в квітні, а з самого початку березня. Тож ця всенародна війна тривала не три місяці, як про це писав Околюський, а з початку березня до 7 серпня, тобто п'ять місяців. До того ж, цю війну першою розпочала сама Річ Посполита, котра поставила перед

собою завдання знищити Запорозьку Січ.

Документи стверджують, що з самого початку кількість Запорозького війська з 6 000 зросла до 20, а незабаром і до 30 тисяч. Причому не лише на Лівобережжі, а й в інших кінцях України, зокрема, під Фастовом, що є найкрасномовнішим підтвердженням того факту, що ця боротьба була всенародною, могутньою, великомасштабною. І погляд скривдженого, гнобленого шляхтою українського народу був цілковито звернений до свого єдиного захисника – Запорозького війська.

Орієнтовно 10 (20) квітня 1638 року Запорозьке військо на чолі з гетьманом Степаном Остряницею вирушило у визвольний похід. Із самого початку ця війна набрала могутньої ходи – запалила цілу Україну, про що свідчать навіть скупі дані про це "Діаріуша" польського капелана Симона Околюського:

Не згадує польський літописець жодним словом і про Переяслав та про битву на Стариці (притоці Трубежа). Про переможний же квітневий похід Острянина написав так, ніби його зовсім не було.

Дані про гетьмана Степана Остряницю зустрічаємо передусім у "Літописі гадяцького полковника Григорія Граб'янки": "Козаки переконалися, що ляхи замислили всіх їх згубити і знову року 1638 зібралися, настановили собі гетьманом Остряницю, а на підмогу дали козака Гуню, і повстали проти ляхів, виманили їх у степ на річку Старицю, і там у битві множество їх побили. Побачивши, що не сила їхня козаків подолати, ляхи хитрістю на мир їх підмовили. І тут, мир укладаючи, пан Кисіль та інші панове іменем самого гетьмана Конєцпольського покля-

лися, що волю козакам дадуть і кров'ю платити не будуть; та скоро ту клятву порушили, зловили гетьмана Остряницю... й стратили у Варшаві..., а також силу козаків славних і хоробрих під різними тортурами погубили: одних начетверо розтинали, других на палю саджали, а ще інших за ребра на залізних гаках вішали. І відтоді всякі свободи у козаків забрали, а люд благочестивий тяжкими й нечуванними поборами пригнітили..."

Мимоволі виникає запитання: чому ж Запорозьке військо, маючи такого досвідченого та мудрого гетьмана як Дмитро Гуня, котрий порятував від повної загибелі Запорозьке військо після поразки повстання Павлюка, раптом вибирає нового і при тому молодого гетьмана Степана Остряницю?! Виявилось, що його "по самій крайності козаки избрали себе в начальника из своих же".

Що ж це була за "крайність", котра примусила Запорозьке військо обрати гетьманом молодого ніжинського полковника Степана Остряницю та додати йому в радники Дмитра Гуню, "коего благоразумие в войске отменно уважаемо было"? Відповідь на це запитання кожен може знайти в Універсалі Стефана-Криштофа Острянина. Після недавньої поразки Запорозького війська під Кумейками та Боровицею українським лицарям було тяжко зібратися з новими, ще більшими силами на боротьбу з могутньою Річчю Посполитою, а тим більше підняти на визвольну боротьбу весь український народ, над яким повсюдно збиткувалися польські жовніри та шляхта. Жертвою цього терору стала і родина (батько та рідний брат) Степана Остряниці. І запорожці добре розуміли,

що саме його священний гнів і мав стати тим євшаном-зіллям, що ввілє в змучений народ та в його єдиних захисників із Запорозької Січі нові нездоланні сили, які принесуть волю та незалежність рідному краю. Ось чому запорозьке козацтво обрало своїм новим керманічем молодого Степана Остряницю, котрому мудрий і мужній Дмитро Гуня передав свою булаву та став його радником.

Російські та польські документи підтвердили, що на першому етапі Острянинової війни, безсумнівно, в центрі уваги запорожців був передусім Переяслав, який вони і захопили, як пишуть про це всі українські літописці. Блискучий план знищення Запорозького війська мав бути подібним до того, котрий привів Миколу Потоцького до перемоги над козаками під Кумейками. Цей план передбачав прихід до Переяслава коронного війська раніше Запорозького. Та, очевидно, цього разу запізнився Микола Потоцький, адже Переяслав був вже захоплений Запорозьким військом. Вирішальна зустріч Степана Остряниці з Миколою Потоцьким відбулася на річці Стариця (притоці Трубежа), в напрямку до якої коронна кіннота скакала від Баришівки. Саме тут і відбулася битва Запорозького війська з коронним військом на чолі з польним гетьманом Миколою Потоцьким, котрому мав надати підтримку з Гельмязова Ілляш Караїмович.

Що ж відбулося після того, як Запорозьке військо на чолі зі Степаном Остряницею вразило "в степу, при гирлі ріки Стариці" коронне військо? За Рігельманом, "змушений був пан Потоцький з ними примиритися і обіцяти їм все повернути, що належало їм...", однак "ганебним чином, як і раніше, всі обіцянки знищили ... заманивши згаданих керівників... у Варшаву, там, за змову їх, убили", а інших "багатьох іменитих козаків за ребра повісили, інших же четвертували і голови рубали".

Згідно з "Історією Русів", поховавши убієнних, Острянинове військо погналося за Потоцьким і, наздогнавши його "в містечку Полонному в очікуванні допомоги з Польщі, тут заатакували його в замку, де він замкнувся". Потоцький боявся допустити козаків до штурму замку. З цією метою вислав їм назустріч церковну процесію з хрестами, корогвами та духовенством руським, які "молили і заклинали Богом Гетьмана Остряницю і його військо, аби вони схилилися на мирні пропозиції". І гетьман Степан Остряниця прислухався до свого духовенства та уклав із поляками трактат про Вічний мир у Полонному. Повертаючись

на Січ, він розіслав свої війська на відпочинок: частину по містах у гарнізони, а решту до їхніх селищ. Він не взяв із собою варту, адже вважав, що йому ніщо не загрожувало у мирний час. І "сам з генеральною старшиною і багатьма полковниками і сотниками заїхав до міста Канева, аби принести вдячні Богові молитви в монастирі тамошньому".

У гетьмана Степана Остряниці не було найменшої підозри про можливе віроломство з боку шляхти. Та свої присяги й

вавши геть чисто, запалили звідусюди."

Самі ж клятвопорушники, боячись погоні і нападу з українських міст, пробіралися до Польщі потаємними шляхами. А, наближаючись до Варшави, "пошикували вони в'язнів своїх пішо, по два разом перев'язаних, кожному з них накинули на шию мотуз із зашморгом, за котрий вони ведені кіннотою по місту з тріумфом та барабанним боем, проповідуючи в народі, що схизматики сії подолані в переможному герці...".

Покарання по-зрадницькому захоплених козаків було жорстоким, безпощадним, нечуваним за лютістю. "Історія Русів" поіменно називає кожного із замордованих лицарів та розповідає про жахливі знущання над кожним із них:

"Гетьман Остряниця, обозний генеральний Сурмило і полковники Недригайло, Божун і Риндич були колесовані, і їм переламавши похвилинно руки та ноги, потягнули з них по колесу жили, аж доки вони повмирили; Полковники Гайдаревський, Бутрим, Запалій і Обозні Кизим та Сучевський протяті залізними спицями наскрізь і підняті живими на палі; осавули полкові Постілич, Гарун, Сутига, Подобай, Харкевич, Чудак і Чурай і Сотники Чуприна, Околович, Сокальський, Минович та Вержбит прибиті цвяхами до дощок, облитих смолою, і спалені повільним вогнем. Хорунжі Могилянський, Загребба, Скребило, Охтирка, Потурай, Бурлій і Загнибіда розтерзані залізними пазурами, до ведмежої лапи подібними. Старшини Ментяй, Дунаєвський, Скубрій, Глянський, Завезун, Косир, Гуртовий, Тумар і Тугай четвертовані по частинах".

Та, незважаючи на те, що перший етап Острянинової війни закінчився загибеллю Степана Остряниці та інших найдостойніших лицарів, він одночасно засвідчив могутню силу Запорозького війська, яку не вдалося перемогти у відкритому бою польському війську разом з найманими німецькими силами та реєстровими козаками. Однак сподівання Миколи Потоцького на те, що після страти лідерів Запорозького війська на чолі з гетьманом Степаном Остряницею Острянинову війну вдасться відразу придушити, були марними. Ця війна тривала ще повних три місяці (травень, червень, липень) і завершилася 7 серпня 1638 року.

Зінаїда ТАРАХАН-БЕРЕЗА,
кандидат філологічних наук,
заслужений працівник
культури України

**Після недавньої поразки
Запорозького війська під Кумейками
та Боровицею українським лицарям
було тяжко зібратися з новими,
ще більшими силами на боротьбу з
могутньою Річчю Посполитою,
а тим більше підняти на визвольну
боротьбу весь український народ,
над яким повсюдно збиткувалися
польські жовніри та шляхта.
Жертвою цього терору стала
і родина (батько та рідний брат)
Степана Остряниці. І запорожці добре
розуміли, що саме його священний
гнів і мав стати тим євшаном-зіллям,
що ввілє в змучений народ та в його
єдиних захисників із Запорозької Січі
нові нездоланні сили, які принесуть
волю та незалежність рідному краю.
Ось чому запорозьке козацтво
обрало своїм новим керманічем
молодого Степана Остряницю,
котрому мудрий і мужній
Дмитро Гуня передав
свою булаву та став його
радником.**

клятви на Євангелії Микола Потоцький відразу ж потоптав. І в цьому допомогло йому польське духовенство, яке розгрішило та відкинуло його присягу з схизматами (православними українцями).

Микола ж Потоцький, довідавшись від своїх нишпорок про поїзд гетьмана Остряниці зі штатом своїм без особливої варту в Канів, наказав своїм жовнірам погнатися за Степаном Остряницею. І вони "прийшли по ночах байраками до самого монастиря Канівського, котрий стояв поза містом" і "оточили його велелюдним натовпом військ своїх".

Остряниця дізнався про зраду тільки тоді, коли весь монастир був уже наповнений польськими військами. Чинити опір було вже ні до чого. Вороги схопили весь штат гетьманський і самого гетьмана, всього тридцять сім чоловік, поклали їх перев'язаних на прості вози, а "монастир і церкву тамошні, пограбу-

День Сосниці

Святкові заходи розпочалися театралізованим дійством, під час якого в колонах пройшли представники територіальних громад, установ, закладів, трудових колективів району.

Після цього людей привітали голова райдержадміністрації Василь Колос, народний депутат України Олег Ляшко, народний депутат України Сергій Аверченко, депутат Чернігівської облради, заслужений лікар України, почесний громадянин Сосниччини Олександр Карета.

Керівники району вручили сосничанам – передовикам нагороди облдержадміністрації, райдержадміністрації та районної ради.

З Днем Сосниці, 70-ми роковинами з дня звільнення району від німецько-фашистських окупантів і 119 річницею від дня народження Олександра Довженка сосничан і гостей свята привітав заступник голови Ради земляцтва, голова Сосницького відділення Олексій Орехович. Він також вручив Почесні грамоти голові районної ради Олегу Трамані та селищному голові Віктору Гординському.

Численні глядачі з великим задоволенням переглянули концертну програму, яка була запропонована колективами художньої самодіяльності. На центральній площі райцентру були організовані спортивні



змагання, конкурси, розіграш святкової лотереї.

Протягом усього святкування діяв ярмарок та різноманітні атракціони для дітей. Свято завершилось пізно ввечері концертною програмою, демонстрацією відеофільму та феєрверком.

Галина ОРЕХОВИЧ
Фото автора

Ярмаркує Козелець

У Козельці відбувся ярмарок з нагоди Дня міста. Святкування відбулось за участі сільських та селищних громад району. Голова райдержадміністрації Леонід Мисливець завітав до кожної з громад та привітав всіх зі святом.

Оксана ДЗЮБА
Фото автора



Свято села

У мальовничих Нових Яриловичах відбулося святкування Дня села. Опівдні біля відремontованого нещодавно сільського клубу зібрались місцеві жителі та гості.

Ведуча дійства завідувач клубом Наталія Насон запросила до слова сільського голову Володимира Ткаченка, який привітав усіх присутніх.

Ведучі свята постарались не обминати увагою краших людей: довгожителів села, багатодітні сім'ї, чорнобильців, юнаків, які служать у війську, новостворені сім'ї та народжених цьогоріч дітей, працівників лісництва та ветеранів. Сільський голова нагородив їх дипломами і всім їм були подаровані вокальні та хореографічні номери. Тож глядачі насолоджувались піснями у виконанні учасників самодіяльності клубу. Щира подяка пролунала на адресу Діни Марущенко, якою було зроблено багато добрих справ, спрямованих на розвиток та благо рідного села.

У святкуванні Дня села взяли участь завідувачий відділом освіти району Леонід Багмут та керівник Ріпкинського відділення Чернігівського земляцтва в Києві Олександр Литвин.

Олександр ЛИТВИН

Поетична історія

Ім'я Володимира Пашенка практично невідоме для читачів нашої газети, і винуватий скоріше не земляцький загаль, а учений та поет. Просто він не належить до тих, хто звик воювати за власну популярність міцними ліктями. А між тим вихідець із Малої Дівиці Прилуцького району давно вже завоював помітне місце в духовному розвої України.



Доктор географічних наук, професор, член Національної спілки письменників, автор низки поетичних книг, серед яких і епічні полотна. І при всьому цьому ми практично вперше знайомимо читачів із поетичним його твором – поемою "Степові орли понадальпійські".

Це вже друге доповнене видання розлогого життєпису відомого у світі роду Фальц-Фейнів. І хоча діяльність цих німецьких колоністів відбувалася на півдні України й ніби не має прямого стосунку до чернігівського краю, вона стала частиною всеукраїнської історії, її поворотним фактом.

Згадаймо, яку руйнівну роль у знищенні України відіграла природна прусачка, коли стала російською царицею Катериною II. Остаточно потоплена в крові Запорозька Січ, активне покріпачення вільних козаків – і самотравна безкоштовна роздача їхніх земель московитам, сербам, болгарам, албанцям, особливо німцям. Чи не в ті часи закладалася підоснова нинішніх національних непорозумінь у південних та східних районах України, утверджена в різні централізовані способи в радянські часи, нині роздмухувана відомими усім імперськими політиками, для яких наша державність не стала свящиною. Не всі колоністи проявили себе в нових нелегких умовах, особливо переселенці з-під Уралу, для яких робота на землі була каторгою і у власних історично кореневих умовах. І тим більшим став багатолітній подвиг роду Фальц-Фейнів, про який у поемі є промовисті рядки, що стосуються одного із найпомітніших його представників, по суті, основного творця славетної Асканії-Нової Фрідріха:

*Чому не шануємо рідне?
Звідкіль нелюбов, чорнота?
Той німець-земляк – честі гідний,
Він дав нам усім заповідник
І сам заповідником став.*

Саме про внесок практично кожного із роду Фальц-Фейнів у наукове освоєння диких степів, у подвижницький порятунок флори і фауни великого кучотка Херсонщини, як і про особливості характерів чужинців, що стали практично великими патріотами України не на словах, а на ділі, йдеться в поемі. Про наукову сумлінність дослідження Володимира Пашенка свідчить навіть те, що поему супроводжують і унікальні фотографії різних часів, і детальні примітки, і навіть спроба відтворити генеалогічне древо роду Фальц-Фейнів за всім поколінням, починаючи від першого новосела з герцогства Вюртембергського Йоханна Мельхіора Фейна і до тих, хто нині мешкає на німецьких землях та не забуває про Україну.

Час і люди повелися немилосердно як із деякими представниками славного роботящого і гуманістичного роду, так і з самим унікальним заповідником. Про Асканію-Нову, що ледве врятувалася від різних революційних погромників та недавніх "господарів", часто писала преса. А от про долю її творців, особливо в поетичній формі, написано доволі мало. І те, що наш земляк, географ за освітою, зумів створити на доброму художньому рівні епічне полотно про унікальний рід творців земних чудес, можна тільки вітати.

Леонід ГОРЛАЧ

Мікротопонім – це власна назва невеликого географічного об'єкта, відомого здебільшого людям окремого населеного пункту або мешканцям певної території. Для кращого орієнтування на місцевості аборигени з давніх давен присвоювали навколишнім місцям відповідні найменування. За ними вони могли відрізнити один від одного випаси, долини, озера і т.п. Назва надавалася географічному об'єкту не за певними правилами, а у кожному випадку за довільним характером.

Мікротопоніми Чернігово-Сіверщини

Мікротопонім – це власна назва невеликого географічного об'єкта, відомого здебільшого людям окремого населеного пункту або мешканцям певної території. Для кращого орієнтування на місцевості аборигени з давніх давен присвоювали навколишнім місцям відповідні найменування. За ними вони могли відрізнити один від одного випаси, долини, озера і т.п. Назва надавалася географічному об'єкту не за певними правилами, а у кожному випадку за довільним характером.

Визначальними спонуканнями до присвоєння того чи іншого ймення могли бути зовнішні ознаки. Вивчення мікротопонімів дає можливість глибше зрозуміти історію кожного села, міста, району. Адже за тими чи іншими назвами річок, лісів, урочищ, пагорбів, луків тощо часом криються серйозні відповіді на питання про заселення регіону, його минувшину, заняття місцевих жителів у давнину.

До сьогодні дослідження мікротопонімів Чернігово-Сіверщини проводилося епізодично. В основному на невеличкі зауваги, нотатки на цю тему натрапляємо у книгах – нарисах про окремі населені пункти. Цінним у цьому плані є досвід укладачів краєзнавчих портретів сіл Г. Горілої, Н. Рябової ("Мій рідний край, моя земля Прилуцька". – Ніжин, 2008), Л. Кириченко ("Моя Срібнянщина". – К., 2010), Н. Прохач (Село мое – краплиночка на карті: історія сіл Ічнянщини. – Ічня, 2011), Л. Горлача ("Сіверські стрижалі". – К., 2011).

Позитивом нашого видання є значне розширення бази мікротопонімів. Ми намагалися вивчити назви урочищ, кутків, луків, горбів і т.п. 1528 міст, сіл і хуторів Чернігівської області. З цією метою було проведено 310 експедицій до населених пунктів, отримано письмово, по телефону, електронною поштою більше 1000 матеріалів від краєзнавців, голів та секретарів сільрад, учителів, агрономів, механізаторів, колишніх керівників господарств.

У книзі робимо посилання на усіх інформаторів, авторів краєзнавчих книг, з яких брали інформацію про ту чи іншу назву. В офіційний реєстр населених пунктів ми додали назви хуторів, які вже зникли.

По можливості також даємо відомості про час заснування міст і сіл, припинення життєдіяльності населеного пункту. Ця додаткова інформація, сподіваємося, буде корисною дослідникам для розуміння часу появи тих чи інших мікротопонімів.

Запис назв об'єктів рельєфу, частин населених пунктів показав, що багато мешканців сіл, хуторів їх уже не пам'ятають. Це сталося тому, що за останні 20 років докорінно змінилися умови життя у сільській місцевості. Незважаючи на це, зібраний з усієї області матеріал є унікальним, цінним, значимим. Він дає поживу для багатьох наукових студій, різноманітних узагальнень, міркувань.

Книга побачила світ у Чернігівському видавництві ПВК "Десна", і я радий запросити всіх бажаючих до щирої розмови на її сторінках.

Сергій ПАВЛЕНКО

ОДА

з нагоди прийняття Андрія Пінчука
в клуб "Для тих, кому за 70"

Гуляє над Києвом слава крилата,
Ламає народ величальні столи.
Здається мені: за Андрія, за брата
І мантії судді давно пропили.

Бо як же інакше: людина від Бога,
Твердий, як Руденко, земляк-прокурор.
Та він – це підтвердить козацька залога –
Не пив з ним коньяк, не кутив "Біломор".

Не з тих він людей, що душею кривили,
Не гнув перед можними честь і хребта.
За те його навіть злодюги любили,
Хоч солі він їм підсипав під хвоста.

А треба ж було так – звичайний хлопчина,
Узявши усе, що дали Марківці,
З роками сягнув височенного чина.
Та навіть радів би за нього Тучина,
Уздівши суддю з молотком у руці.

І чув я, що раз під старезного дуба
Його погукав Катеринич на квас,
І гладив Андрію вихрестого чуба
За чесне суддівство Шевченко Тарас.

Усього було на житейському полі,
Допоки Пінчук наш до пенсії йшов.
І добре, що вирости діти не кволі,
Бо вчасно дружину кохану знайшов.

Ніде не спіткнувся під ним коник буланій,
Гуда у нього не тицьнув перстом,
Бо, мабуть, колись сам Андрій Первозванний
Не здря осінив свого тезку хрестом.

А друзів у нього – то ціла толока.
Коли ж полювати зберуться у ліс,
Андрій не мине ані зайця, ні вовка,
Зустріє би і тигра, то тільки й морока –
Додому жоні його б шкуру приніс.

Примусить всміхнутися злого сусіда
І дець під куцем поцілує куму.
Недарма сліпа неприступна Феміда
Не раз признавалась в коханні йому...

Не просто достоїнства всі описати,
Бо може зомліти від праці й рука.
Одне тільки хочу наразі сказати:
Ми любимо всі козака Пінчука.

Він наш, показний у земляцькому колі.
То й скажем, приймаючи нині у клуб:
– Бажаємо й далі щасливої долі,
Шуміть до століття у рідному полі,
Немов марківецький Шевченковий дуб.

І доки, допивши чай, не прочитаєм –
Безсмертний не той, що нічого не п'є –
Усі за Андрія як жажнем, як жажнем,
Бо в порохівницях же порох ще є!

Від одноклубників власноручно
Леонід ГОРЛАЧ

Різниця

Між бідними й багатими різниця
У способі досягнення мети.
Багатий дума, як усе примножить,
А бідолаха – тільки зберегти.

– Ну де ж ти, принц на білому коні? –
Питає дівчина на виданні.
– Кінь по дорозі здох, я пішки йду,
Стомився і затримую ходу.

Коли бракує клепки в голові,
Зарадити цьому навряд хто зможе.
Ліцеї й Виші не дадуть її
Та й Інтернет, мабуть, не допоможе.

Про
Івана-картяра

Ти куди зібравсь, Іване? –
Питається мати.

– До сусіда, до Степана
В карти погуляти.

– Ну, іди та не барися,
А то буду знову
І в печі сама топити,
І доїть корову.

Іще сонце не сідало,
В дворі кури ходять,
А Іван по телефону
Вже матері дзвонить:

– Мамо, в хаті протопіть,
Щоб зігралась каша,
А корову не доїть,
Вона вже не наша.

Боже,
ну й поперло!

Як на крилах. мчав
додому

З радістю своєю
Гриць, щоб рідним
похвалитись:

– Виграв в лотерею!

На порозі стріча жінка,
На очах з сльозами:
– Мамі швидко викликали
І нема в нас мамі...

Від такого повороту
Зятю віддих сперло.
Стоїть, ніяк не второпа:
– Боже, ну й поперло!

Микола ДЯГІЛЬ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594
Передплатний індекс 37630
Адреса редакції:
02660, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і
прізвищ, географічних та історичних
реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Літературний редактор Ганна Скрипка.
Комп'ютерний набір Ганна Скрипка.
Верстка, дизайн Оксана Кисленко.
Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.